

AIDAI

„Aidai“ yra dviejų laidų lietuvių kultūrinis ir informacinis leidinys. „Aidų“ žurnalas išeina kas dvi savaitės; „Aidų Dienos Informacija“ — kiekviena dieną, išskyrus šventadienius, prieš piet.
„Aidus“ leidžia — Spaudos Darbuotojų Kolektyvas. Vyr. Redaktorius — Dr. V. Bieliauskas. Dienos informacijos redaktoriai: Jonas Pauperas ir Balys Vyliuadas. Adresas: München 27, Lamontstr. 21.

München, šeštadienis, 1946. E. 250. Nr. 121 / 57/A

Amerikos Lietuvių Kongreso politinės deklaracijos

XV

V. Karinis pasiruošimas. Karinių Reikalų Komisijai:

Dabartinės pasaulio reikalų padėties akivaizdoje JAV valstybės turi laikyti nesumažintas ginkluotas pajėgas savo įsipareigojimams išpildyti išvaduotiems tautoms ir pasaulio tvarkai išlaikyti, už kuria mūsų sūnūs kariavo.

Tvirtai pasitikėdamas savo kariuomenės ir laivyno vadų kompetetingumu, Amerikos Lietuvių Kongresas reikalauja, kad tautos atstovai abiejose JAV valstybių Kongreso Rūmuose būtų paruošti karinės parengties įstatyma, atitinkanti programą, kurią paskelbė gen. Dwight D. Eisenhoweris ir kiti ekspertai, kuriems patikėtas mūsų šalies gynybos programos paruošimas.

VI. Padėka Amerikos Spaudai

Amerikos Lietuvių Kongresas su dėkingumu iškelia didžiosios dalies Amerikos spaudos tiesios meile informuojant pasaulio įvykius, kovą ir siekimus pavergtųjų laisvę mylinčių žmonių pasaulyje, įvairių okupacinių kariuomenių elgesį ir išvietovintų asmenų bei politinių pabėgėlių padėti išvaduoti vakarų Europos ir Tolumų Rytų šalyse.

Tiesus Amerikos spaudos ir jos užsienių korespondentų laikymasis įgalino Amerikos gyventojus susidaryti blaivius ir objektingus nuomones apie įvykius pasaulyje ir taikos kūrimo problemas, pasiremiant iškilmingais karo meto pažadais, pakartotinai pareikštais mūsų vyriausybės ir Sąjunginių Tautų laisvame pasaulyje, vadovaujant sveikam protui, teisingumui ir teisei tarptautiniuose santykiuose.

Spaudos laisvė ir tiesumas, prašant svarbesnes naujienas nekontroliuojamoje spaudoje, yra dvi pagrindinės salygos, kurios sudaro palaimą Amerikos gyventojams šiame pusiau laisvame, pusiau pavergtame pasaulyje. Amerikos Lietuvių Kongresas

pareiškia savo tvirtą pasitikėjimą Amerikos laisvąją spauda ir išlaikymu liberalinių spaudos tradicijų, kurios neša vilties spindulį pavergtoms tautoms.

VII. Išvietovinti asmenys ir politiniai pabėgėliai

JAV valstybių Kongreso Užsienių Reikalų Komisijai:

Amerikos Lietuvių Kongresas su didele simpatija ir užuojautos jausmais išklaušė pranešimus apie išvietovintų asmenų ir politinių pabėgėlių dabartinę padėtį Europoje. Kai kurios jų traktavimo fazės buvo detalčiau išstudijuotos ir su pasitenkinimu rasta, kad negražintinių baltų ir kitų politinių pabėgėlių padėtis žymiai pagerėjo.

Sis kongresas pareiškia savo padėką gen. Dwight D. Eisenhoweriui ir štabui Frankfurte, Valstybės ir Karo Departamentų asmenims, paskelbusiems žmoniškumo politika, liečiančia išvietovintų lietuvių, latvių, estų, žydų ir kitų politinių pabėgėlių, traktavimą ir ponui Herbert H. Lehmanui bei jo štabui už jo nenuilstamas paramos pastangas per UNRRA ir prašo politinių bei daugeliu kitų atvejų pagerinti sunkų šių karo, agresijos ir rasinio nusistatymo aukų likimą.

Amerikos Lietuvių Kongresas reiškia savo pasitikėjimą, kad Valstybės Departamentas, karinės įstaigos ir UNRRA išspręs skubias pabėgėlių gyvenimo problemas ir pagerins pašto ir kitokio susisiekimą salygą negražintiems baltams ir kitiems politiniams pabėgėliams.

Jų tėvynių išlaisvinimas vis dėlto pasilieka svarbiausias klausimas reikalaujas Sąjunginių Tautų Organizacijos akcijos. b.d.

Horrisono pareiškimas mitybos klausimu

Londonas. Ketvirtadienį ministras Horrisonas ėm. Rūmuose padarė pranešimą apie jo vestus pasitarimus mitybos klausimais Amerikoje ir Kanadoje. Jis pasakė: Bala reiklia nugalėti, nes kitaip bala nugalės pasaulį. Badaujančiame pasaulyje sunku yra vesti patenkinamą politiką. Šiais sunkiais laikais Britanija negali likti nei nušalėje, nei prisiimti nepakoliamų aukų. Amerikos ir Kanados vyriausybės pasižadėjo drauge su Anglija laimėti visą maisto krizę nugalėti. Amerika labai gerai supranta, kokias pagelbės reikalingas Europai. Kanada bevyzdinai teikė jamus Europai. Churchillui paklausus, kiek numatoma gauti maisto iš naujų tiekimų, Horrisonas atsakė, kad maisto tiekimas Vokietijai bus šis žymus. Turcija netrukus badaujančioms kraštam pateiks 20.000 tonų kviečių ir 30.000 tonų miežių. Danija pateiks Vokietijai 20.000 tonų žuvų.

Margasis mūsų gyvenimas

Laiškas iš Anglijos

- Mr. H. Ingham mūsų rašo: - Jums bus įdomu sužinoti, kad prieš kelias dienas aš buvau pakviestas dalyvauti pasitarime Pabaltijės valstybių reikalų Londone, kuriame dalyvavo daugelis įtakingų žmonių. Aš kalbėjau apie visus savo draugus stovykloje ir sudėtingu klausytojus savo pasakojimu apie Muncheno gyvenimą. Po šio posėdžio man pavyko sužinoti, kur Londone yra lietuvių bažnyčia. /Aš senai teiravaus, kur yra Lietuvos atstovybė, bet nieko nesužinojau/. Aš susižinojau su klebonu ir pastaroji sekmadienį apsilankiau bažnyčioje, kad po pamaldų galėčiau pakalbėti susirinkusiems žmonėms apie Lohengrino stovyklą. Man buv. labai malonu vėl dalyvauti katalikų pamaldose lietuvių kalba ir matyti apie save žmones, kurių išvaizda man priminė daugelį mano geriausių draugų. Po pamaldų aš apie pusę valandos kalbėjau ir atsakinėjau į daugelį klausimų. Pareiškiau nuomonę, kad kai kurie iš žmonių, į kuriuos aš kalbėjau, gali turėti giminių ar draugų stovykloje ir pasiūliau, kad parašysiu jums ir paprašysiu atsiųsti dabar Lohengrino stovykloje gyvenančių lietuvių sąrašą, kad jis galėtų būti iškabintas bažnyčioje

žmonėms pasiskaityti. Tada aš pareiškiau savo sutikimą persiųsti laiškus draugams ar giminiams, jeigu tokių atsirastų sąrašuose. Šis pasiūlymas buvo su entuziazmu priimtas ir čia aš jį perduodu jums.

Malonėkite man šį sąrašą atsiųsti, kiek galint greičiau. Mano nuomone, jis turėtų būti sudarytas alfabetine tvarka ir surašytos ne tik pavardės, bet ir gimimo datos ir gyvenamosios vietos.

Kada galėdami rašykite ir toliau. Aš dabar turiu daug darbo ir neturiu laiko pats visiems draugams, kuriuos aš taip dažnai atsimenu, parašyti. Malonėkite perduoti mano sveikinimus ir linkėjimus visiems.

Jūsų nuoširdus draugas

Harold Ingham

1946.V.11 d.

- Viesbaden ansamblis Munchene. Gegužės mėn. 21 ir 22 Viesbaden ansamblis aplankė Muncheną ir Lohengrino stovykloje davė du koncertus. Muncheniečiai lietuviai išgirdo ir pamatė nekantriai laukta puikų koncertą. G. Veličkos dviejų veiksmų veikslas „Nemunas ydi“ priminė 1903 metų laikotarpį, kada mūsų prispauda slėgė visa tauta. Prasižodančių vestuvių scenos antrojo politiniame fone sukūrė įspūdingus vaizdus. Įpinti tautiniai šokiai ir liaudies dainos sudarė harmoningą vaizdą, kuriuo žavėjosi žiūrovai ir karštai reiškė savo pasitenkinimą. Savo būdingais veikalais, kaip „Atsi-sveikinimas“, kurį matėme praėjusių rudenį, ir dabartiniu „Nemunas ydi“, Viesbaden ansamblis skiriasi nuo Čiurlionio ansamblio. Tai tenka vertinti teigiamai, nes vienos antra neatstoja, bet puikiai papildo ir žymiai praturtina mūsų tautinio meno scenovaizdą. Lietuviškoji Munchen kolonija tikisi, kad Viesbadeniečiai jų nepamirš ir toliau, nes šį kartą ne visi lietuviai galėjo patekti į koncertų salę. Ansamblio dalyviai, kad ir labai nerėjo, bet dėl nepertrankiamos kelionės nuovargio negalėjo duoti numatyto trečio koncerto dienos metu. Jie tikisi po kelių savaičių vėl apsilankyti Munchene ir duoti koncertus, kurioje nors miesto salėje.

Minėtr veikala „Nemunas“ ydi“ surežisavo autorius Gasp. Velička, muzikinę dalį paruošė muz. St. So-leika, tautinius šokius - A. Lič-tūnaitė, instrumentalinę dalį - B. Pakštas.

Baltieji Rūmai neigia žinia, kad Stalinas susitiks su Tru- maru Vienoje

Vašingtonas. /P/. Baltieji Rūmai pareiškė, kad Paris Comedi-koir laikraštyje paskelbtas pra-sišimas, apie galimą Trumano ir Stalino susitikimą Vienoje, „kraugšmumo sutarčiai pasirašyti“ neatitinka tiesės. Laikraštis tvirtino, kad abu vadai susitiks apie birželio 10 d. Ten pat rašo-ma, kad Baltieji Rūmai padarė „atitinkamų žygių ir skubiai atvy-kes į Paryžių JAV valstybių ambas-a-dorius Maskvoje ger. „Walter Bedell Smith, užsienių reikalų ministro konferencijos metu padėjęs ruošti planus šiam susitikimui. Pasak šio laikraščio, Stalinas atmetęs pasiūlymą susitikti Stokholme arba Paryžiuje, nesirūšdamas iš-vykti už Raudonosios Armijos uži-mamos teritorijos ribų.

19 išvietintų žydų nuteista

Augsburgas /AP/. 19 iš 20 iš-vietovintų žydų nuteista kalėti. Jie balandžio 28 d. už „UNTER-“ stovyklos ribų, Landsberge, buvo sukėle riaušes. 6 nuteisti po 2 metus, 12 vienerius metus ir 1 3 mėnesius kalėti. Jie buvo kal-tinami dalyvave riaušėse, mē-takmeris į amerikiečių karinę po-liciją ir priešinęsi areštucija-mi.

Trieš paskirdamas bausmes kaltininkams, teisėjas pulk. ltn. Meriam Beatty pareiškė, kad nors kaltinamieji neabejotinai vokie-čių rankose iškentė neaprašomas kančias, vis dėlto jiems neli-ččiama patiems imtis keršto veik-smų.

Vokietis nuteistas 5 metus ko- lėti

Frankfurtas /AP/. Už nedrau-gingas pastabas Sovietų Sąjungos adresu, amerikiečių karinės val-džios teismas Ernsta Luge, 51 m. amžiaus, Liberalų Demokrų Par-tijos reikalų vadėje Didžiajame Nessene nuteisė 5 metus kalėti.

Luge buvo kaltinamas už pa-reiškimą, kad Raudonoji Armija išniekina vokiečius ir pasakė, jog busias naujas karas tarp Amerikos ir Rusijos. Vokietija kovosianti vakarų pusėje.

JAV valstybių korespondentas nekalbėjęs apie karą su Ru- sija

Pukaroštas. /P/. Rumunijos laikraščiai persispausindami iš rumunų kalba leidžiamo Rau-donosios Armijos informacijų leidinio žinia, kaltina „Cris-tian Science Monitor“ korespon-dento Reuben Markham, Amerikos pilietį, kad jis esęs kalbėjęs opozicijos partijos susirinkime ir pasakęs, kad karas tarp JAV ir Rusijos esęs neišvengiamas.

Laikraštis siūlo Markham, ku-ris buvo ištremtas iš Bulgarijos už JAV santykių su Bulgarija ga-dinimą, uždrausti keliauti Ru-munijoje.

Markham, kuris neseniai ides-ne laiko dalį praleido Rumuni-jos, Bulgarijos ir Vengrijos po-litiniams mitingams sekti, pa-reiškė, kad visi Raudonosios Ar-mijos laikraščio prasimanymai apie jį esę netikri.

Albanų artilerija šaudė į bri- tų kareivius

Londonas /AP/. Albanijos vy-riausybė, atsakydama į britų pro-tesa, neginčija, kad jos pak-rančių baterijos apšaudė du bri-tų kreiserius, plaukusius netol-li Corfų salos, - pareiškė Britų Užsienių Reikalų Ministerijos kalbėtojas. Jis paaiškino, kad Albanijos atsakymas esęs stūdi-juojamas, todėl atsiskė praneš-ti smulkmenas.

Trumpas finišas

- Passau. Ryšium su padarytu patikrinimu tarp Passau ir Degen-dorf, dar 232 asmenys laikomi su-imti. Be municijos ir ginklų, ten rasta ir įvairių dokumentams pa-dirbipėti.

- Nūrnberge teisme teisiamas Julius Streicherio brolis Mak-sas Streicheris nuteistas 4 me-tus kalėti. Tas jį buvo rasta šaunamųjų ginklų.

- Naujerkas. Saugumo Tarybos sudarytoji komisija Ispanijos klausimui tirti trečiadienį pa-

skelbė Gromyko išteikta rašta, kuriame jis tvirtina, jog 47.000 ispanų kovoje rytuose prieš Sovietų Sąjungą.

- Vašingtonas. Tarptautinė mitybos konferencija nutarė steigti Tarp.Mitybos Įstaigą. Jo sudarys 20 valstybių atstovai. Joje turės būti atstovaujama ir Sovietų Sąjunga.

- Vašingtonas. JAV Užsienių Reikalų Ministerija per savo pasiuntinį Maskvoje paprašė Sovietų vyriausybę pateikti smulkesnį paaiškinimą dėl Molotovo pasiūlyto paliaubų sutarčių pakeitimo su Bulgarija, Rumunija ir Vengrija. Tai pati padarė ir D.Britanijos vyriausybė.

- Bernas. Šveicarijos vyriausybė paskelbė pareiškime apie komunistų veiklą Šveicarijoje šio karo metu. Komunistai kaltinami sieke įgyvendinti proletariato diktatūrą ir tuo pakenke savo tėvynei.

- Šiuo metu britų zonoje yra: 263.000 lenkų, 89.000 pabaltiečių, 15.000 jugoslavų, 6.000 vengrų, 4.600 rumunų, 1.000 olandų, 1.000 čekų, 1.000 rusų ir 17.000 be pilietybės.

- D.Britanija per 5 karo metus Secret Service reikalams išleido 52 mil. anglų svarų.

- Vašingtonas. JAV valstybės prašė didysis geležinkelių streikas. Reikė visi traukiniai sustoti judėti. Streikuoja 250.000 darbininkų. Vyriausybė mobilizavo visas susisiekimo priemones transportui palaikyti. Tuo bus labai sutrukdytas kviečių pristatymas į uostus ir atsiliups į Europos maitinimo padėtį.

- Maskva. Lenkijos ministrai, jų tarpe ministras pirmininkas ir Krašto Apsaugos ministras, atvyko į Maskvą. Jūs priėmė Stalinas.

- Londonas. Dominijų konferencija penktadienį svarstė taikos sutarčių su Bulgarija, Rumunija, Vengrija, Suomija ir Vokietija klausimus bei imperijos gynimą.

- Londonas. Žem.Rūmuose Edonas pradėjo debatus apie Britų-Egipto santykius. Edonas mano, kad 1936 m. draugiškumo sutartis Egipte nežemiškai. Sueco gynyba klausimas nėra Egipto, bet daugiau britų reikalas. Todėl jis siūlo iš didžiųjų Egipto miestų atitraukti karinę jėgą įkurdinti Sueco zonoje. Debatai tobulėja.

- Londonas. Ketvirtadienį Aukštieji Britų Rūmai 65 balsais prieš 13 atmetė vyriausybės pateiktą cialinio draudimo įstatymo projektą. Žem. Rūmuose vyriausybė surinko iki šiol mažiausia balsų daugumą. Tačiau dar negalima kalbėti apie Darbo Partijos skilimą.

- Stuttgartas. Nuc 1933 m. iki 1945 m. Würtenberge buvo suimta 74 dvasininkai ir 28 vienuoliai. 80 dvasininkų sėdėjo konc.stovyklose, 8 dingę be žinios, 33 vienuoliai žuvo. Šiuo Bavarijoje vokiečių Teologijos Fakultetuose studijuoja 161 Silezijos ir 54 Sudetų vokiečiai.

- Viena. Austrijos gyventojams nustatyta 1000 kolonijų maisto: norma dienai. Maisto atsargų turima tik vienam mėnesiui.

- Pranešama, kad vokiečių misionieriai vėl galės testuoti savo darbu Pietų Afrikoje.

- Vašingtonas. Sovietai atmetė pakvietimą dalyvauti tarptautinėje maitinimo konferencijoje.

- Berlynas. Svetimšaliai ir nacių persekicijai žmonės, pas kuriuos bus rasti ginklai, turės atsakyti karo teismo.

- Munchenas. Karinė valdžia lėidė veikti laisvai Demokratinėi partijai Bavarijoje. Valant valstybės tarnautojų aparata iš Müncheno geležinkelių Direkcijos žinioje veikusių įstaigų atleista 3.386 tarnautojai, t.y. kas ketvirtas tarnautojas.

- Munchenas. Per vieną patikrinimą buvo sulaikytos 68 moterys, iš kurių 25 rastos sergant lytinėmis ligomis.

- Londonas. Londono radijo komentatoriai pabrėžia, kad maisto trūkumui sušvelninti iniciatyvą savo rankose turinti Anglija. Iki rugsėjo pabaigos Anglija pateiksiant dar 200.000 tonų javų baduojantiems kraštams. Tokia apka esanti didelė, nes Anglijos gyventojai dabar mažiau sunaudoja mėsos, sviesto ir kiaušinių, negu karo metais. Duona dabar esanti juodesnė. Mėsos, sviesto ir kiaušinių yra vis mažiau. Anglija daro visa, kad palengvintų bada kenčiančioms tautoms.